

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Liber Secvndvs. Svmma. Successionem explicat Caroli Magni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

LIBER SE- CVNDVS.

SVMMA.

Successionem explicat Caroli
Magni.

CAPVT PRIMVM.

*Imperium Romanum de gente Francorum
ad gentem Saxonum Summi Pontificis
auctoritate transisse.*

EQVITVR ALTERA CONTROVER-
sia apud Illyricum de translatione Imperij
ad Saxones; quam translationem Illyricus
non modò non auctore Romano Pontifice,
sed etiam eo invito factam esse contendit.
vt res tota faciliùs percipiatur, historia successionis Imperato-
rum à Carolo vsque ad Othonem paulò altius repetenda
erit. Igitur Carolus Magnus à Leone III. Pontifice Romæ
anno DCCC. coronatus, successorem habuit Ludouicum fi-
lium, quem Stephanus IV. aliàs V. Papa Remis in Gallia co-
ronauit anno DCCC. XV. teste Othone Frisingensi lib. 4.
cap. 33. Ludouico Lotharius filius successit, quem Paschalis
Papa Romæ coronauit anno DCCC. XXII. eodem teste O-
thone lib. 5. cap. 34. Lothario successit filius Ludouicus, quem
Sergius Papa II. Romæ coronauit anno DCCC. XLIV. teste
Adone Viennensi in Chronico 6. etate. Ludouico Carolus
Caluus successit, qui huius Ludouici patruus erat, Lotharii
videli-

videlicet frater ex patre Ludouico seniore : coronauit autem
 Carolum Caluū Romæ Ioannes VIII. anno DCCC.LXXIV.
 teste Rheginone lib. 2. Chronici. Carolo Caluo Ludouicus
 Balbus filius successit anno DCCC.LXXVII. teste Rhegino-
 ne ibidem. coronauit autem eum idem Ioannes Papa VIII.
 teste Onuphrio in additione ad Platinam in vita eiusdē Pon-
 tificis Ioannis. Ludouico Balbo successit Carolus Crassus Lu-
 douici Regis Germaniæ filius, qui Ludouicus Caroli Magni
 ex Ludouico filio nepos erat. Coronauit eum idem Ioannes
 VIII. Romæ anno DCCC.LXXIIX. teste Othone Frisingensi
 lib. 6. cap. 8. Carolo Crasso Arnulphus successit, quem Papa
 Formosus coronauit Romæ anno DCCC. XCVI. teste Rhe-
 ginone in Chronico. Fuit autem Arnulphus Carolomanni fi-
 lius, Ludouici Regis Germaniæ nepos. Arnulpho successit fi-
 lius Ludouicus; Ludouico Chūradus, Arnulphi ex alio Chū-
 rado nepos. atque hūc series desit Caroli Magni, & gentis
 Francorum, vt ex Abbate Vrspergenſi in Chronico anni
 DCCCC.XIV. cognosci potest. Chunrado successit Heinri-
 cus I. ex gente Saxonum cognomento Auceps. nam etſi is
 Henricus nepos erat Arnulphi Imperatoris ex filia, vt Alber-
 tus Kranzius demonstrat lib. 2. Saxonix cap. 33. tamen ex pa-
 tre non Francus erat, sed Saxo. porro nullus horum trium
 coronam Imperialem habuit, vt Historici omnes testantur.
 Henrico autē filius Otho successit, quem Ioannes Papa XII.
 Romæ, vt infra demonstrabimus, coronauit.

Quæſtio igitur est, cœperitne Saxonū Imperium in Hein-
 rico, an in Othone. & quidem in Henrico cœpiſſe Illyricus
 totis viribus contendit: siquidem inde rectiſſimè deduci pu-
 tat, inuito Romano Pontifice Saxonicum Imperium consti-
 tutum: quoniam is Henricus nec Romam ad Pontificem ve-
 nit, nec ab eo vnctionem, vel coronationem vllam postula-
 uit. Ego verò Imperatorem primum ex gente Saxonum
 Othonem Magnum fuiſſe, eumque à Romano
 Pontifice Imperium accepisse, nullo
 negotio demonstrari pos-
 se cenſeo.

ddd

CAPVT

CAPVT II.

Othonem I. non autem Henricum aut Churadum Imperatorem primum ex gente Saxonum fuisse demonstrat.

RIMVM igitur, Henricum patrem Othonis Regem tantum, non Imperatorem fuisse, testatur ipse idem Henricus, qui Regio nomine contentus, insignia, appellationesque ceteras, necnon unctioem & coronationem sponte recusauit, vt custos Imperij potius, quam Imperator dici possit. Vitichindus, qui huius Henrici tempore vixit, lib. 1. gestorum Saxonorum, et hoc ipso Henrico ita loquitur: *Cum ei offerretur unctio cum diademate à Summo Pontifice, qui eo tempore Herigerus erat, non spreuit, nec tamen suscepit. satis, inquit, mihi est, vt præ meis maioribus Rex dicar & designer, diuina annuente gratia, ac Vestra pietate: penes meliores Verò nobis unctio & diadema sit: tanto honore nos indignos arbitramur.* Hæc Vitichindus, quem sequutus Abbas Urspergensis in Chronico anni DCCCC. XX. Henricus, inquit, renuit diadema & coronationem, solo nomine Regis contentus. Albertus Krantzius lib. 3. Saxonie cap. 2. Henricus, inquit, Dux Saxonie, primus ex ea familia ad Romani regni culmen ascendit, quod ea domus per aliquot continuata sæcula perseueranter seruauit, vt in contextu docebimus. cui, si in Italiam prædecessorum more venire dignaretur, diadema cum consecratione ad Imperatoriam dignitatem Ioannes eius nominis X. Summus Pontifex repromisit. Henricus autem satis sibi videri respondet, quod primus ad regni culmen immeritus peruenisset: diadema Imperij maioribus debitum: se nihil ambire supra id quod accepisset, etiam sic maiora, quam obire posset, sustollentem onera. Habemus igitur in primis Henrici ipsius ingenuum planeque Germanicum testimonium.

Sed accedant 2. loco sequentium Principum, eiusdem nominis testimonia. nam (vt Onuphrius Panuinus testatur in libro de comitiis Imperatoriis, sanctus Henricus Churadus, & tres alij Henrici, qui post Othonem III. imperarunt, in

in diplomatibus suis ita nomina sua inscribunt, vt nullo loco Chunradum & Henricū, qui ante Othones regnarunt, inter Imperatores habuisse videantur. non enim se scribunt Chunradum II. & Henricos II. III. IV. V. sed Chunradum I. & Henricos I. II. III. & IV. quibus etiam numerorum notis distingui sepulchra Chūradi, & posteriorum trium Henricorum, quæ adhuc Spiræ exstant, idem Onuphrius testis est: vt iam non leuis temeritas eorum esse videatur, qui contra ipsa Imperatorum diplomata, & literas in monumentis ante tot annorū centurias incisas Chūradum I. & Henricum I. Secundos; nec nō Henricum II. III. & III. IV. & IV. V. appellandos esse contendunt. De Ludouicis autem res adeo manifesta est, vt non possit Illyricus Ludouicum, Arnulphi Imperatoris filium, qui corona Imperij caruit, inter Imperatores numerare, quin sibi ipse repugnet. nam si is Ludouicus Imperator fuit, necesse est vt quartus fuerit. tres enim ante ipsum Ludouici præcesserāt, senior, iunior, & Balbus: at si quartus est Arnulphi filius, quæ ratione Ludouicus Bauarus & se ipse quartū, non quintum, in omnibus suis diplomatibus vocat; & quartus, nō quintus, ab omnibus auctoribus, & ab ipso Illyrico in hoc libro de translatione Imperij, aliquoties appellatur? Quod si Ludouicus ille è numero Imperatorum eximitur, quia corona, & vntione Apostolica caruit, licet alioqui de stirpe Caroli, & filius Imperatoris fuerit: quanto magis Henricus Saxo ex Imperatorum numero eximendus erit, qui nihil horum habuit, & coronam, ac dignitatem Imperatoriam recusauit.

Accedant postremò testimonia etiam veterum grauissimorumque Historicorum. Lambertus Schaffnaburgensis in historia Germanica, Anno, inquit, M. XXIIV. Henricus II. Rex, primus Rex Imperator obiit. Vbi vides, Lector, Lamberti Historici grauissimi, & Germani, & qui illo ipso seculo floruit, iudicio, Henricum I. Regem tantum; secundum autem, Regem & Imperatorem fuisse. Regino & Sigebertus nō dissentiunt à Lamberto: siquidem tres illos Reges, Ludouicum Arnulphi Imperatoris filium, Chunradum, & Henricum, qui coronam Imperij à Romano Pontifice non habuerunt, nunquam Imperatores, sed perpetuò Reges vocant, cum tamen præcedentes, & sequentes Reges, qui à Romano Pontifice

fice coronati fuere, Imperatores semper appellant. Otho Frisingensis pluribus in locis sententiam nostram aperte confirmat. Sed antequam verba illius ponam operæ præmium deduxi, Lectorem præmonere, quod Otho Frisingensis scribit, & sæpe repetit, virtute Othonis I. Imperium transisse ad Francos Orientales, non sic esse accipiendum, quasi Otho I. sine Pont. Max. auctoritate Imperium obtinuerit. id enim paulò post apertissimis argumentis refutabitur. Id igitur solum Otho Frisingensis significare voluit, in Othone I. translationem factam esse Romani Imperij ab Occidentalibus Francis ad Orientales. eius autem translationis causam fuisse virtutem eiusdem Othonis, qui & à Pontifice Summo promotionem ad eam dignitatem facile promeruit, & armis hostes Imperij fortissimè domuit. Ille igitur sic loquitur lib. 6. hist. cap. 17. Ex hinc (inquit) quidam post Francorum regnū supputant Teutonicorum. unde filium Othonem in decretis Pontificum, Leonem Papam, primum Regem Teutonicorum vocasse dicunt. nam iste, de quo agimus, Henricus, oblatam sibi à summo Pontifice dignitatem renuisse perhibetur. Et infra, Otho, inquit, qui Imperium à Longobardis usurpatum deduxit ad Teutonicos Orientales Francos, forsan dictus est primus Rex Teutonicorum; non quòd primus apud Teutonicos regnauerit, sed quòd primus post eos qui à Carolo Carolingi, sicut à Meroueo Merouingi, dicti sunt, ex alio, id est, Saxonū sanguine natus, Imperium ad Teutonicos Francos reuocauerit. Et cap. 22. vbi narravit coronationem Othonis Romæ celebratam, ita subiungit: Ex hinc Regnum Romanorum post Francos, & Longobardos ad Teutonicos, vel, vt aliis videtur, iterū ad Francos, unde quodammodo elapsum fuerat, translatum est. Et cap. 24. Hic, inquit, est Otho, qui post multas victorias Græcos quoque in Apulia & Calabria superavit, ac Imperium Romanorum virtute sua ad Fracos Orientales reduxit. Et paulò antè: Vide, inquit, regnum Teutonicum cum regno Francorum affine & quodammodo cognatum principium habere. ibi primū Carolus (Martellus) sine Regis nomine honorem Regis gerebat: hinc Magnus Otho Saxonum Dux (Othonis Imperatoris auus) Regibus adhuc ex stirpe Caroli manentibus, regni summam administrabat. Illius filius Pipi-

Pipinus non solum re, sed etiam nomine Rex cepit esse, & dici. huius simili modo filius Henricus Regis nomine meruit honorari. illius filius Carolus Magnus non solum regnum, sed etiam Imperium capto Desiderio primus obtinuit ex Francis. istius filius Otho Magnus post multos triumphos, primus ex Teutonicis post Carolos capto Berengario Romanis imperavit. Hæc ille.

Neque ab hoc numero veterum Historicorum separandus est Luithprandus Diaconus his omnibus antiquior. siquidem ipse lib. 6. cap. 6. cum Othonem I. ante coronationem Imperialem piissimum Regem tantum, deinde autem etiam Imperatorem Augustum fuisse dicat; manifestè significat, Henricum Othonis patrem, qui coronatus nunquam fuit, Imperatorem nunquam fuisse. Philippus Bergomensis lib. 11. supplementi Chronicorum, apertè docet, à Ludouico Arnulphi filio vsque ad Othonem I. non fuisse in Germania Imperatores, sed Reges duntaxat. deinde lib. 12. addit in Othone I. Imperium Germanis iterum restitutum. Lupoldus quoque in libro de Iuribus Imperij cap. 2. & 5. ut ipse Illyricus citat pag. 105. Othonem Imperatorem I. ex gente Saxonum facit.

Addamus si placet etiam testimonium Cuspiniani, quoniam eo auctore Illyricus mirificè delectari videtur. Othonem (inquit Io. Cuspinianus in vita eiusdem Othonis) plerique scriptores primum Germanorum Imperatorem numerant, quod Imperium à iusta sobole agnationeque Caroli Magni ablatum, primus hic Otho iustus princeps, vir belli pacisque insignis, recuperavit Pontificis Maximi auctoritate. Habemus igitur testimoniis Historicorum, Principum, & ipsius Henrici patris Othonis, non Henricum patrem, sed Othonem filium Imperatorem primum ex gente Saxonum fuisse. quod etiam cognomen Magni satis apertè significare videtur. nam propterea inter omnes Imperatores Occidentis soli Carolus & Otho Magni cognomen inuenerunt, quod ille ad Francos, iste ad Saxones, Imperij Romani decus attulerit.

dddd ;

CAPVT

CAPVT III.

Eundem Othonem à summo Pontifice Ioanne XII. ad Imperium prouectum ostendit.

NAM verò demonstrandum superest, hunc ipsam Othonem à Pontifice Romano ad Imperium vocatum prouectumque fuisse. Id verò Historici omnes vna voce tradunt. atque vt à posterioribus fursum versus ascendamus; Cuspinianum modò dicentem audiuius, ab Othone quidem recuperatum Imperium, sed Pontificis Maximi auctoritate. Albertus Krantzius lib. 4. Saxoniae cap. 9. Cū appropinquaret, inquit, Vrbi, insigni pompa à Romanis est introductus, & Imperij coronam cum consecratione, & Imperatorio honore suscepit.

Ioannes Nauclerus in Chronographia sua, generatione 33. Otho, inquit, à Ioanne Papa Augustus vocatur, & ordinatur, vnctione Imperiali, ac benedictione sublimatus. Idem quoque docent Blondus lib. 3. decadis 2. Platina in vita Ioannis XII. quem ipse tamen XIII. vocat, Philippus Bergomensis lib. 12. Supplementi, & Iacobus Wymphelingius in Epitome rerum Germanicarum, cap. 18. Sigebertus in Chronico: Anno, inquit, DCCCC. LXIII. Otho I. à Ioanne Papa coronatur. Lambertus Schnaffnaburgensis in historia Germanica: Otho Rex, inquit, perrexit Romam; eumque Ioannes Papa gratanter suscipiens, honorifice super Cathedram Augustalem posuit, & benedictione atque consecratione sua Imperatorem fecit. Otho Frisingensis lib. 6. cap. 22. Otho, inquit, gloriosus Rex à Papia vsque ad Urbem progrediens, honorifice à summo Pontifice Ioanne, ac toto populo susceptus; applauditibus cunctis, Imperatoris & Augusti nomen sortitur.

Abbas Vrspergensis in Chronico: Ipse, inquit, Romam veniens mirifico apparatu susceptus, & ab eodem Apostolico Ioanne Imperiali vnctione, & benedictione sublimatus, Imperator & Augustus est appellatus.

Marianus Scotus in Chronico; Otho Rex, inquit, Romanus veniens, Imperator efficitur à Ioanne Papa.

Rhegius

Rhegino Abbas lib. 2. Chronici, Rex, inquit, Otho Romæ fauorabiliter susceptus acclamatione totius Rom. populi & Cleri, ab Apostolico Ioanne Imperator & Augustus vocatur, & ordinatur.

Luithprandus Diaconus Ticinensis, qui tempore ipsius Othonis floruit, lib. 6. de rebus per Europam gestis cap. 6. Romam, inquit, veniens (Otho I.) miro ornatu, miroque apparatu susceptus, ab eodem summo Pontifice, & vniuersali Papa Ioanne vnctionem suscepit Imperij.

CAPVT IV.

Obiectiones Illyrici diluit.

VIDEAMVS nunc quid pro sententia sua Illyricus adferat, quanquam valde suspicor fore vt mendacia potius, quam argumenta nobis refellenda sint.

Sic igitur incipit pag. 64. *Indicatum est, quo modo Imperij possessio, & dignitas peruenerit à Græcis ad Carolum Francum, aut Germanum.*] & infra: *Porrò quomodo à Francis, ad reliquos Germanos peruenerit, nunc indicandum est. nam hic quoq; Papa adultores, & ubiq; mendacis omnia conspurcāt, ac corrumpunt.*] Videlicet Illyrico magna religio est mentiri, idcirco confidenter alios mendacij reprehendit. sed quàm verè id faciat, testantur quæ supra diximus, & quæ continuo Illyricus ipse subiungit. sic enim pergit: *Dicūt enim illi, quòd deficiente virtute stirpis Carolinæ, Cardinales scripserint ad Othonem I. eumq; creauerint Imperatorem. quod tamen nullis certis documentis probare possunt.*] At non hoc dicūt scriptores, qui sunt alicuius nominis apud Catholicos, quos tu falsò Papæ adultores vocas. pleriq; enim Othonem I. à Romano Pontifice Ioanne XII. Imperatorem creatum esse tradunt, non à Cardinalibus. testimonia paulò antè citata sunt. atque vt verum fatear, nullum omnino auctorem me legisse memini, qui à Cardinalibus Imperium Othoni delatum scripserit. Scripserunt quidem Cardinales duo ad Othonem Imperatorem quædam aduersus Ioannem Pontificem; sed posteaquam idem Otho ab eodem Ioanne Imperator

dddd 4

fuerat

fuerat appellatus, & coronatus, vt Illyricus ipse testatur in historia Magdeburgensi Centur. 10. cap. 10. col. 535. Itaque licet illæ Cardinalium nihil omnino ad rem præsentem faciant. Pergit Illyricus: *Vera autem historia illius translationis existat prolixè apud Nauclerum, & Cuspinianum, ex qua narratione liquidò patet, non potestate aut voluntate Papæ factam esse.* Id verò iam impudens est mendacium. Cuspinianus enim (vt paulò antè citauimus) in vita Othonis ita loquitur: Imperium à iusta sobole agnationeq; Caroli Magni ablatum, primus hic Otho iustus princeps, vir belli pacisque insignis, recuperauit, PONTIFICIS MAXIMI AVCTORITATE.

Quid hinc dicis Illyrice? liquidòne patet ex his verbis, Imperium translatum ad Germanos sine Pontificis voluntate & potestate, an te potius egregiè esse mentitum? Porro Nauclerus etsi zelo patriæ (vt ipse fatetur) conatur asserere Heinricum patrem Othonis Imperatorem, vel certè Regem Romanorum fuisse; non tamen sine voluntate Romani Pontificis fuisse docet (vt Illyricus noster mentitur) quin potius sententiam suam Nauclerus ex decretis Pontificum adstruere conatur. nimirum profert Cap. Venerabilem, de electione. & Clementinam, Romani Principes, de iureiurando; vbi legitur Imperium Romanum auctoritate Sedis Apostolicæ translatum à Græcis ad Germanos in persona Caroli Magni, ex quibus decretis Nauclerus colligit; Heinricum, & eius prædecessores Chunradum, & Ludouicum, Imperatores fuisse, qui Romani Pontifices, qui Imperium transtulerunt, apud Germanos, non apud Gallos, aut Italos illud esse voluerunt.

Sed hæc eius argumentatio, nec apud Illyricum, nec apud nos vllius momenti est. neque enim Illyricus admittit, Pontificis auctoritate ad Germanos Imperium esse translatum; licet pro sua constantia Nauclerum, qui illud docet, passim pro se testè adducat. nos aut fatemur quidem, vel potius asserimus & defendimus, translationem Imperij auctore Pontifice factam esse: non tamen inde rectè posse colligi arbitramur, Ludouicum, Chunradum, & Heinricum, qui corona Imperij caruere, Imperatores Romanorum fuisse, nisi fortè designatos; quemadmodum olim Cæsares dicebantur qui Augusti futuri erant, licet nõdum essent re ipsa. siquidem illi ipsi textus quos
Naucler

Naclerus citat, apertè docent, Germaniæ Principes potestatem habere eligendi Regem, in Imperatorem postmodum à Pontifice promouendum. quare tres illi, qui à Principibus electi ad regnum, non autem à Pontifice ad Imperium promoti fuere: Reges dumtaxat, non Imperatores, secundum ea capitula dici possunt.

Addit postea Naclerus, Heinricum patrem Othonis ideo verum Imperatorem habendum, quòd à summo Pontifice Imperator habitus videatur, cum exstet apud Gratianum dist. 63. constitutio primi Henrici, & primi Othonis cum Romanis Pontificibus. Sed hoc totum vt aduersus Illyricum mirificè pugnat, ita nobis parum omnino nocet. nam etiamsi in ea constitutione nominetur primo loco Henricus, non tamen necesse est eum Heinricum illum esse qui Othonem præcessit: imò verò probabilissimum est, illum esse, qui Othonem III. sequutus est. is enim verè primus Henricus Imperator fuit, & magnam cum Romanis Pontificibus amicitiam habuit. cur autem ante Othonem nominetur, causa esse videtur, quòd eius constitutio, notior & recètior esset. Adde quòd in ea constitutione nulla Imperij mentio fit, nec Henricus ille primus Imperator nominatur: quare ad causam nostram non facit, quis ille Henricus fuerit.

Pergit Illyricus: *Nam quod attinet ad illam scriptionem Cardinalium ad Othonem, ea fuit nihil aliud quam accusatio Joannis XII. hominis impurissimi, ac petitio, vt deposito eo, alium meliorem Episcopum, aut Papam, in eius locum sufficeret, quod etiam Orho I. strenuè effectum dedit. nam tunc, & olim per omnem vetustatem erat iuris & auctoritatis Casarea, impuros Papas castigare.* historia habetur prolixè apud *Liuthprandum Ticinensem, historicum fide dignissimum. Veritas huius sententia, & falsitas Papistica, etiam ex eo elucescit, quia si verè de creatione noui Imperatoris actum fuisset, eaque (vt isti volunt) iuris ac potestatis Pontificia fuisset, non Cardinales aliquot, sed ipsemet Papa de ea scripsisset, eamque peregisset. An igitur si ex ipso Liuthprando demonstraero, non Cardinales, sed Papam ad Othonem scripsisse, & eundem Othonem Imperatorem creasse; non continuò fabula illa de Cardinalium literis, & querimonia euanesceat; & luce*

clarius apparebit, veram esse sententiam nostram, Illyrico teste, & ipsum eundem Illyricum, qui nos ad Luithprandum remisit, suo se gladio iugulasse? Hæc igitur sunt verba Luithprandi lib. 6. de rebus per Europam gestis cap. 6. *Ioannes summus Pontifex, & vniuersalis Papa, Legatos S. R. E. Ioannem scilicet Cardinalem Diaconum, & Aronem Scrinarium serenissimo atque piissimo tunc Regi, nunc Augusto Casari Othoni destinavit, suppliciter literis, & Regum signis orans, quatenus pro Dei amore, sanctorumque Apostolorum Petri & Pauli, quos delictorum suorum cuperet esse remissores, sequeque commissam sanctam Romanam Ecclesiam, ex illorum Berengarij & Alberti) faucibus liberaret, ac salutem & libertatem pristina restitueret.* hæc ille. Qui etiam paulò post subiungit quod supra citauimus, Othonem literis Papæ acceptis, in Italiam venisse, atque ab eodem Papa Imperialem coronam, & Augusti nomen & dignitatem accepisse. Neque verò Luithprandus solus (quanquam is etiam solus sufficeret, cum & res gestas sui temporis scripserit, & Illyrico teste historicæ fide dignissimus fuerit) sed etiam alij grauissimi scriptores, non Cardinalium, sed Pontificis Maximi literis Othonem Regem ad urbem vocatum, & ab eodem Pontifice Imperatorem creatum scribunt. Abbas Vrspergensis in Chronico Romani DCCCC. LXII. Otho, inquit, rogatu Ioannis Papæ querimonia multorum de Berengario & filio proclamantium, Romam tendit; ibique Imperator ab eodem Papa factus Berengarium capit. Otho Frisingensis lib. 6. hist. cap. 21. Ioannes, inquit, Diaconus, & Azo Scrinarius ab Apostolica sede missi ad Regem (Othonem) veniunt tam de tyrannide Berengarij querimonia facientes, quam ipsum ad defensionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac totius Italiæ inuitantes. Capite verò sequenti describit idem auctor Othonis coronationem à Romano Pontifice factam.

Sed vt videas, Lector, non solum impudentiam, sed etiam inconstantiam & leuitatem Illyrici, legito historiam eius Ecclesiasticam, Cent. 10. cap. 10. col. 535. ibi siquidem omnia reperies, quæ nos accersitis hinc inde testimoniis confirmare nitimur. *Ipse Ioannes, inquit Illyricus, Othonem Imperatorem tum suo, tum Romanorum nomine, missis ad eum Legatis, ad Berengari-*

Berengarij tyrannidem auertendam, in Italiam denuò accersit. Et infra: Imperator externo rerum statu aliquo modo in Italia pacato, Romam adit; ac praestito prius Romanis iuramento de suo erga Urbem & Ecclesiam indefesso studio, intra mentiareceptus est: à Pontifice autem totoque populo honorifice excipitur, ac paulò post Imperij diademate & cum filio septem & sex annorum accepto insuper Germania Pannoniaque titulo, publico & solenni ritu, in B. Petri basilica ante altare à Ioanne ornatur. Hæc ille. Ex his igitur testimoniis, & iis quæ paulò antè citauimus de coronatione Othonis; manifestissimè colligitur, ipso etiam teste Illyrico, inde elucere veritatem sententiæ nostræ, vnde ipse falsitatem eiusdem nostræ sententiæ elucere arbitratur.

Sed enim aliud quoque mendacium in verbis Illyrici supra citatis inest, quod non est vlla ratione prætereundū. quod enim Illyricus ait, ab Othone Ioannem Pontificem se abdicare coactum; & olim, ac per omnem vetustatem iuris, & potestatis Imperatoriæ fuisse, Pontifices castigare, mendacium est impudentissimum. Siquidem omissis primis illis Pontificibus, sanctissimisque martyribus, Petro, Lino, Cleto, Clemente, & cæteris fermè ad Syluestrum vsque, quos ab Ethnicis iniquissimè casos Illyricus etiam confitetur; necnon paucis quibusdam, quos ab hæreticis Principibus fidei causa iniuste vexatos constat, quales fuere Liberius, Felix II. Ioannes, Syluerius, & Martinus; cæteri omnes vsque ad Ioannem XII. ab Imperatoribus Christianis religiosè (vt par erat) obseruati, summisque honoribus semper affecti sunt. nec poterit Illyricus vllum scriptorem testem producere, quemadmodum nec producit, aut in libro de translatione Imperij, aut in historia Magdeburgensi, qui contrarium scripserit. Quanta igitur impudentia est, affirmare per omnem vetustatem iuris Casarei fuisse castigare Pontifices, cum totius vetustatis exempla contrarium clament? Sed nec Ioannem XII. Otho deposuit, vt Illyricus iactat: neque enim id sibi arrogare ausus est pius Princeps, quod ei vel inuito Illyricus obtrudit. nam vt scribit Luithprandus lib. 6. cap. 6. & 7. & ex Luithprando Illyricus ipse Cent. 10. cap. 9. col. 434. & sequentibus. Otho Imperator cum Ioannem Pontificem multorum criminum reum fieri

feri videret, nō ausus ipse iudicem iudicis sui se facere, Synodum Episcoporum Romæ coëgit, atque eidem Synodo causæ cognitionem permisit. Hæc enim sunt verba Othonis in Synodo apud Luithprandum: Quid super hoc sancta Synodus decernat, edicat. Quin etiam in eodem libro duas epistolas Othonis ad Ioannem Luithprandum refert, quibus Otho Imperator Ioannem Pontificem honorificè admodum appellat, neque illi imperat, sed eum rogat, vt ad Synodum veniat. hoc autem est initium epistolæ prioris:

Summo Pontifici, & vniuersali Papa Domino Ioanni Otho diuina respectu clementiæ Imperator Augustus, cum Archiepiscopis Liguria, Tuscia, Saxonia, Francia, in Domino salutem, Romam ob seruitium Dei venientes, dum filios vestros, Romanos scilicet Episcopos, Cardinales, Presbyteros, Diaconos, & vniuersam plebem de vestra absentia percontaremur, & quid causæ esset, quòd nos Ecclesiæ vestræ, vestriq; defensores videre nolissetis: talia de vobis tamquæ obscæna protulerunt, vt si de histrionibus dicerentur, vobis verecundiam ingererent. quæ ne magnitudinem vestram omnia lateant, quadam vobis sub breuitate describimus. Et infra: Oramus itaque Paternitatem vestram obnixè, venire, atq; ex his omnibus vos purgare non dissimuletis.

Nec illud hoc loco prætermittendum est, ne ipsi quidem Concilio licuisse in summum Pontificem sententiam dicere. semper enim hæc vox omnium veterum Synodorum fuit, primam sedem (extra causam hæresis) à nemine iudicari posse, ac licet mirandum non sit, Othonem Imperatorem, qui Synodo intererat, minùs peritum fuisse rerum Ecclesiasticarum: ipsi tamen Synodo nullo modo ignosci potest. siquidem ea Synodus (vt est apud Luithprandum loco notato) non solum sine vilo exemplo antiquitatis Episcopum primæ sedis iudicare ausa est, sed etiam illius excommunicationem contempsit, eo prætextu quòd malus Episcopus nec ligare possit, nec

nec solvere, quem esse manifestum errorem, ne Illyricus quidem negaret. quare non immeritò Otho Frisingensis lib. 6. cap. 23. modestè Othonem Imperatorem, atq; eius Synodum reprehendit. sed de his satis.

Pergit hinc Illyricus, & fusè admodum, sed præter rem, ac solùm vt librum suum paulò grandiore faceret, historiam recitat electionis Chunradi & Heinrici, qui Othonem Magnum proximè præcesserunt, ex Nauclero, Cuspiniano, Vitchindo, Luithprando, Othone Frisingensi, Abbate Urspergensi, & Rheginone. ac demum non sine insigni mendacio ita concludit: *En audis plurimos fide dignissimosque historicos vno ore testari, Imperium à Francorum Regibus ad reliquos Germanos non per Papas, aut etiam de consilio aut consensu Paparum, quin potius contra eorum voluntatem, qui id suis Italis asserere conabantur, quos Italicos pseudoimperatores octo Onuphrius nominat; sed voluntaria electione, ac cessione Gallicorum Regum, & libera electione Principum translatum esse.* Sed non rectè dixi, insigni mendacio hanc Illyrici vel narrationem vel disputationem esse conclusam: non enim vnum tantùm, sed quatuor insignia mendacia hac breui sententia continentur.

I. Primùm enim ex tot historicis nullus affirmat (Cuspiniano & Nauclero omnium recentissimis exceptis) Imperium translatum à Francis ad Germanos in electione Chunradi aut Henrici, de quibus Illyricus loquitur. solùm enim scribunt illi, à Francis atque Saxonibus electos Reges Chunradum atque Henricum; de Imperij translatione nihil dicunt. nos autem contrà demonstrauimus, neutrum illorum Imperatorem Romanorum fuisse, nisi fortè designatum tantùm, vt Cuspinianus & Nauclerus dicere videntur, cuius rei Lectoris cuiuslibet, modò sani, appello iudicium.

II. Deinde nullus eorum scriptorum, quos Illyricus testes producit, contra voluntatem summi Pontificis Imperium ad Saxones translatum scribit. nam cùm de Chunrado & Henrico (Regibus) scriptores notati narrant, nullam summi Pontificis mentionem faciunt, vno excepto Nauclero: cùm autem ad Othonem Imperatorem veniunt, omnes vno ore testantur, eum à summo Pontifice Ioanne XII. Imperatorem creatum & coronatum.

Quod

Quod autem Naclerus dicit, Romanos Pontifices temporibus Chunradi & Henrici, Longobardos siue Italicos Principes quosdam ad Imperium admisisse: non significauit Pontifice Chunradum & Henricum Reges electos, & Casares designatos; sed id tantum significat, cum Reges Germaniæ ad coronam Imperij, & Italiæ possessionem capiendam venire aut non possent, aut non vellent, Duces Longobardorum sibi regnum Italiæ vindicasse, & coronam Imperij à summis Pontificibus extorsisse. veruntamen promptum etiam tum fuisse Pontificem ad Germanos Principes coronandos, si ij ad urbem accedere voluissent, dubium esse non potest, cum ex Rheginone constet, à Papa Formoso, anno DCCC. XCIV. Lambertum Longobardum Italiæ Regem, & Imperatorem dictum: & deinde tamen anno DCCC. XCV. Arnulphum Germaniæ Regem Romam venientem, summi fauore exceptum, atque ab eodem Pontifice Imperij coronatum.

III. Jam verò quod addit Illyricus, Imperatores Italicos, qui, regnantibus in Germania Ludouico, Chunrado & Henrico, in Italia imperarunt, ab Onuphrio pseudoimperatoribus nominari; ipsi Onuphrio manifestè repugnat. siquidem Onuphrius in libris de principibus Romanis honorificè modum loquitur de Imperio Vidonis, Lamberti, Ludouici Berengarij, quos & Imperatores atque Augustos passim vocat, & a Romanis Pontificibus coronatos fuisse demonstrat. In lib. verò de fastis & triumphis Romanis, Berengarij & Lamberti Regum Italiæ meminit; Vidonis, Lamberti, & Ludouici non meminit, neque vsquam in eo libro vlllos pseudoimperatoribus vocat. In libro autem de Comitibus Imperatoris grauius inuehitur in eos, qui (vt Illyricus facit) omnes Germaniæ Reges, Imperatores Romanorum appellandos censent, etiam si Imperij coronam à Romano Pontifice non acceperint.

Non possum, inquit, non vehementer mirari, & reprehendere aliquot recentiorum Germanicarum rerum scriptorum audaciam (ne dicam temeritatem) qui vndique clamant, Italos omnes, & præsertim Romanos malè agere, rem indignam facere, quòd non omnes Germaniæ Reges Imperatores appellant, neque omnium ipsorum ratio habeatur in eis numeris.

rum notis, quibus distinguuntur inter se ij Principes qui idem nomen habent. nam volunt omnes Germania Reges, quamuis à Romanis Pontificibus inaugurati non fuerint, Imperatores & Augustos appellari. Hæc ille. Qui eodem in loco ex ipsorum Imperatorum diplomatibus ostendit, Chunradum & Henricum, qui Othonem Magnum præcesserunt, inter Imperatores habitos non fuisse. quid, quòd Illyricus si sibi constare velit, Longobardos illos Imperatores nulla ratione contemnere, aut pseudoimperatores appellare potest? eo siquidem belli iure illi Imperium Italiæ sibi vindicarunt. ac Germaniæ Regibus eripuerunt, quo ipse docet, à Carolo Magno Longobardis & Græcis quondam ereptum, atque ad Francorum regnum adiunctum fuisse. Huc accedit quòd Otho Magnus iam Imperator factus, in privilegio quod Episcopo Patauij Goslino dedit, quodque exstat apud Carolum Sigonium lib. 7. de regno Italiæ, Berengarium Imperatorem, ac prædecessorem suum appellat. cuius Othonis iudicium meritò apud omnes, maximè apud Illyricum, magnum momentum habere debet.

Postremum, idque clarissimum in Illyrici narratione mendacium est, Imperium Romanum translatum esse à Francis ad Saxones voluntaria electione, ac cessione Gallicorum Regum. Id enim in primis nullus omnino auctor ex iis quos citavit Illyricus, prodidit: deinde contrarium ex historicis omnibus manifestè colligitur, cum satis constet inter eos qui Italiæ regnum occuparunt, ac de Imperio toto eo tempore cum Berengariis, Vidone, & Lamberto contenderunt, fuisse Rodulphum Burgundionem Galliæ Regem post Carolum Simplicem; nec non Ludouicum Regem Prouinciæ; item Gallum, atque Hugonem Regem Arelatensium, & Lotharium eius filium. quocirca, vt mentitur apertissimè Illyricus; ita verum est quod scribit Nauclerus generat. 31. post Arnulphum Imperatorem magnam fuisse inter Italos, Longobardos, Germanos, seu Francos Orientales, & Francos Occidentales, seu Gallos, de possessione Imperij concertationem.

—o—

LIBER